

Основна школа "Стари град "
у
Ужицу

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
изборног предмета грађанско васпитање за 6. разред
за период 2022-2026. године

Одељења: **6-1,2,3,**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама члана 67. Став 1. ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.88/17, 27/18-др.закон и 10/19)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	ЉУДСКА ПРАВА: Ја и други у одељењу	10
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО: Одељење/група као заједница	12
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ: Комуникација и сарадњ	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ: Акција одељења/групе	6
Укупно		36

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кључни и појмови и садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
- наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – препозна код себе и других основна осећања; – препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорано учешће у демократском друштву -Одговоран однос према здрављу - Дигитална - Комуникација и сарадња -Естетичка	ЉУДСКА ПРАВА ●Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо ●Таленти и интересовања која поседујемо ●Наше сличности и разлике. ●Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају ●Разлике између жеља и основних животних потреба ●Права детета ●Кршење и заштита права ●Препознавање кршења права	Социјална права, људска права, опште добро	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, презентације, кратки филм, видео записи, квиз.. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду, групни, радионичарски облик рада, вршњачка предавања.. Обезбеђивање корелације са другим предметима- тематски дани, недеље, обележавање значајних датума.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа, кратких видео записа.. Постављање ученика у	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, сарадње и комуникације у групном раду Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена продуката рада и презентације урађеног Вршњачко</i>

		детета ●Коме се обратити у ситуацијама кршења права детета ●Одговорност према себи и другима		различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>предавање Квиз</i>
●Функционисање заједнице ●Одељење/група као заједница ●Вредности одељења/групе – равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење ●Уважавање различитости ●Правила у одељењу/групи и њихова функција ●Одлучивање у одељењу/групи ●Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Комуникација и сарадња Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО – препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права;	Вишепартијски сиситем, народна скупштина, народни посланици	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: презентације, видео материјали, пројектна настава, симулација, играње улога, дебата.. Обезбеђивање корелације са другим предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена производа рада и презентације</i>

– разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима; – комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; – слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Комуникација и сарадња, Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација ● Слушање/ неслушање ● Кад разговарамо држимо се теме ● Изношење мишљења ● Уважавање саговорника ● Сарадња ● Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима	Вршњачка група, вршњачки притисак, конфликтизам	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: радионице, презентације, видео-записа, кратки филм.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација панона, кратких видео записа.. Вршњачко предавање Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Оцена продуката рада и презентације урађеног</i> <i>Вршњачко предавање</i>
сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; – договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са њима; – својим речима образложи неопходност правила која	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити ● Одређивање циља и израда	Симулација наредности скупштина	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада : играње улога, симулације.. Комбиновање различитих врста дидактичког	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, и рада у групи, сумирање постигнућа</i>

регулишу живот у заједници; – препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; – заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу; – учествује у изради плана једноставне акције; – са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију -	а и сарадња- Одговорано учешће у демократском друштву Решавање проблема	плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације ●Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл ●Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл. ●Прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу ●Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље	на, глас ање	материјала:презентације, видео-записа... Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета ради припреме симулације и годишњег школског Квиза Организовати посету Градској општини Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>ангажовања крајем маја Самоевалуациј а на крају месеца и током појединих часова Квиз</i>
--	---	---	-----------------------------	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор матерјала за рад, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.

коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописан их исхода предмета;	процењују у се: вештине изражавања и саопштавања; разумевања, примена и вредновања научених поступак а и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметнич	Оцену истиче се добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и личну евиденцију	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++	Недељно бележење током године
			-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
			- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају ++ ☺ Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	Месечно
		Оцену добар у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;	-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За недоношења домаћег - у свеску, а након 3- у дневник ☹ За редовно доношење домаћег задатка-+, за 3+у дневник ☺	Пресек стања за тромесечје

	ко изражава ње; вештине, руковањ е приборо м и технолог ијама и извођење радних задатака.	Оцену задовољава добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у минималној мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – ретко је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	Квиз	Првопласирани +++ ☺ Другопласирани ++ Трећепласирани +	По једном у тримесечју
			Прегледање свески и личне евиденције	Уредност у вођењу евиденције и самоеваулацаја	На крају наставне године
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања и учешћа свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, презентације..)	Редовно недељно
			- Вршњачко предавање (посматрање наставника, припрема, презентација, успешност реализације и утисци ученика)	Сви ангажовани ученици за успешну прпрему-презентацију, релизацију и добре утиске ученика добију: ☺ ☺ ☺	По једном у полугодиш ту
Анга жова ње учен ика у наста ви	одговора н однос према раду, поставље ним задацима	– показује изузетну и велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима	-Пресек стања по тримесечји ма
		– показује делимични и мањи степен активности и ангажовања (добар)			

	, и исказано интересо вање и мотивац ију за учење и напредов ање. активно учествов ање у настави, сарадњу са другима	– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (задовољава)	активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу у вршњачком предавању -Посета културно- историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, презентација, различитих врста излагања, квиза	-Учествоје и израђује самостално и у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, вршњачко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	
--	---	---	---	---	--